

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ చతుర్నవతితమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుర్నవతితమః సర్గః ॥

కుశలవకర్తృకం రామాయణకావ్యగానం శ్రీరామేణ తస్య సభాయాం
శ్రవణం

తౌ రజన్యాం ప్రభాతాయాం స్నాతౌ హుతహుతాశనౌ |
యథోక్తమృషిణా పూర్వం సర్వం తత్రోపగాయతాం || 7.94.1 ||

తాం స శుశ్రావ కాకుత్స్థః పూర్వాచార్యవినిర్మితాం |
అపూర్వాం పార్యజాతిం చ గేయేన సమలంకృతాం || 7.94.2 ||

ప్రమాణైర్బహుభిర్బద్ధాం తంత్రీలయసమన్వితాం |
బాలాభ్యాం రాఘవః శ్రుత్వా కౌతూహలపరోఽభవత్ || 7.94.3 ||

అథ కర్మాంతరే రాజా సమాహూయ మహామునీన్ |
పార్థివాంశ్చ నరవ్యాఘ్రః పండితాన్ నైగమాంస్తథా || 7.94.4 ||

పౌరాణికాఞ్శబ్దవిదో యే వృద్ధాశ్చ ద్విజాతయః |
స్వరాణాం లక్షణజ్ఞాంశ్చ ఉత్సుకాన్ ద్విజసత్తమాన్ || 7.94.5 ||

లక్షణజ్ఞాంశ్చ గాంధర్వాన్ నైగమాంశ్చ విశేషతః |
పాదాక్షరసమాసజ్ఞాంశ్చందఃసు పరినిష్ఠితాన్ || 7.94.6 ||

కలామాత్రావిశేషజ్ఞాంజ్యోతిషే చ పరం గతాన్ |
క్రియాకల్పవిదశ్చైవ తథా కార్యవిశారదాన్ || 7.94.7 ||

భాషాజ్ఞానింగితజ్ఞాంశ్చ నైగమాంశ్చాప్యశేషతః |
హేతూపచారకుశలాన్ హైతుకాంశ్చ బహుశ్రుతాన్ || 7.94.8 ||

ఛందోవిదః పురాణజ్ఞాన్ వైదికాన్ ద్విజసత్తమాన్ |
చిత్రజ్ఞాన్ వృత్తసూత్రజ్ఞాన్ గీతనృత్యవిశారదాన్ || 7.94.9 ||

శాస్త్రజ్ఞాన్ నీతినిపుణాన్ వేదాంతార్థప్రబోధకాన్ |
ఏతాన్ సర్వాన్ సమానీయ గాతారౌ సమవేశయత్ || 7.94.10 ||

తేషాం సంవదతాం తత్ర శ్రోతృణాం హర్షవర్ధనం |
గేయం ప్రచక్రతుస్తత్ర తామభౌ మునిదారకౌ || 7.94.11 ||

తతః ప్రవృత్తం మధురం గాంధర్వమతిమానుషం |
న చ తృప్తిం యయుః సర్వే శ్రోతారౌ గేయసంపదా || 7.94.12 ||

హృష్టా మునిగణాః సర్వే పార్థివాశ్చ మహౌజసః |
పిబంత ఇవ చక్షుర్భిః పశ్యంతి స్మ ముహుర్ముహుః || 7.94.13 ||

ఊచుః పరస్పరం చేదం సర్వ ఏవ సమాహితాః |
ఉభౌ రామస్య సదృశౌ బింబాద్ బింబమివోత్థితౌ || 7.94.14 ||

జటిలౌ యది న స్యాతాం న వల్కలధరౌ యది |
విశేషం నాధిగచ్ఛామౌ గాయతో రాఘవస్య చ || 7.94.15 ||

ఏవం ప్రభాషమాణేషు పౌరజానపదేషు చ |
ప్రవృత్తమాదితః పూర్వసర్గం నారదదర్శితం || 7.94.16 ||

తతః ప్రభృతి సర్గాశ్చ యావద్ వింశత్యగాయతాం |
తతోఽపరాహ్నాసమయే రాఘవః సమభాషత || 7.94.17 ||

శ్రుత్వా వింశతీసర్గాంస్తాన్ భ్రాతరం భ్రాతృవత్సలః |
అష్టాదశ సహస్రాణి సువర్ణస్య మహాత్మనోః || 7.94.18 ||

ప్రయచ్ఛ శీఘ్రం కాకుత్స్థ యదన్యదభికాంక్షితం |
దదౌ స శీఘ్రం కాకుత్స్థో బాలయోర్వై పృథక్ పృథక్ || 7.94.19 ||

దీయమానం సువర్ణం తు నాగృష్ణీతాం కుశీలవౌ |
ఊచతుశ్చ మహాత్మానౌ కిమనేనేతి విస్మితౌ || 7.94.20 ||

వన్యేన ఫలమూలేన నిరతౌ వనవాసినౌ |
సువర్ణేన హిరణ్యేన కిం కరిష్యావహే వనే || 7.94.21 ||

తథా తయోః ప్రబ్రువతోః కౌతూహలసమన్వితాః |
శ్రోతారశ్చైవ రామశ్చ సర్వ ఏవ సువిస్మితాః || 7.94.22 ||

తస్య చైవాగమం రామః కావ్యస్య శ్రోతుముత్సుకః |
పప్రచ్ఛ తౌ మహాతేజాస్తావుభౌ మునిదారకౌ || 7.94.23 ||

కింప్రమాణమిదం కావ్యం కా ప్రతిష్ఠా మహాత్మనః |
కర్తా కావ్యస్య మహతః క్వ చాసౌ మునిపుంగవః || 7.94.24 ||

పృచ్ఛంతం రాఘవం వాక్యమూచతుర్మునిదారకౌ |
వాల్మీకిర్భగవాన్ కర్తా సంప్రాప్తో యజ్ఞసంవిధం |
యేనేదం చరితం తుభ్యమశేషం సంప్రదర్శితం || 7.94.25 ||

సన్నిబద్ధం హి శ్లోకానాం చతుర్వింశత్సహస్రకం |
ఉపాఖ్యానశతం చైవ భార్గవేణ తపస్వినా || 7.94.26 ||

ఆదిప్రభృతి వై రాజన్ పంచసర్గశతాని చ |
కాండాని షట్కృతానీహ సోత్తరాణి మహాత్మనా || 7.94.27 ||

కృతాని గురుణాస్మాకమృషిణా చరితం తవ |
ప్రతిష్ఠా జీవితం యావత్ తావత్ సర్వస్య వర్తతే || 7.94.28 ||

యది బుద్ధిః కృతా రాజంచ్రవణాయ మహారథ |
కర్మాంతరే క్షణీభూతస్తచ్చృణుష్వ సహనుజః || 7.94.29 ||

బాధమిత్యబ్రవీద్ రామస్తా చానుజ్ఞాప్య రాఘవం |
ప్రహృష్టౌ జగ్ముతుః స్థానం యత్రాస్తే మునిపుంగవః || 7.94.30 ||

రామోఽపి మునిభిః సార్థం పార్థివైశ్చ మహాత్మభిః |
శ్రుత్వా తద్ గీతిమాధుర్యం కర్మశాలాముపాగమత్ || 7.94.31 ||

శుశ్రావ తత్తాలలయోపపన్నం
సర్గాన్వితం సుస్వరశబ్దయుక్తం |
తంత్రీలయవ్యంజనయోగయుక్తం
కుశీలవాభ్యాం పరిగీయమానం || 7.94.32 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే చతుర్నవతితమః సర్గః ||